

Akkerbouwinformatieavond 2020

Welkom

THEUNISSE

2019 het jaar van.....

DE BOER
IS KLAAR MET DE
GEQUWEE HOER.

NIEUWS GEWASBESCHERMING

Schouten komt met visie over gewasbescherming

16 April 2019 - Anne Jan Doorn - 5 reacties

Minder gewasbeschermingsmiddelen, weerbaardere planten en teeltsystemen. Dat is hoe minister Carola Schouten (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) de toekomst van de gewasbescherming voor zich ziet.

Deze [visie](#) 'Toekomstvisie gewasbescherming 2030, naar weerbare planten en teeltsystemen' van Schouten vormt een stip op de horizon voor 2030. Deze visie begint met te noemen dat gewasbeschermingsmiddelen soms nodig zijn, maar dat afhankelijkheid hiervan onder meer zorgt voor een grote kwetsbaarheid van het huidige systeem. Daarom is volgens de minister een omslag nodig.

Toekomstvisie gewasbescherming 2030, naar weerbare planten en teeltsystemen

Gewasbescherming in maatschappelijke context

Effectieve gewasbescherming is noodzaak

De effectieve beheersing van ziekten, plagen en onkruiden is noodzakelijk voor een rendabele en kwalitatief hoogwaardige land- en tuinbouw. Een belangrijke basis daarvoor is de inzet van geïntegreerde gewasbescherming (Integrated Pest management = IPM). Hiervoor hebben telers een effectief pakket aan maatregelen en middelen nodig. Er is maatschappelijke en politieke zorg over de belasting van mens, dier en milieu door het gebruik van bepaalde (groepen) gewasbeschermingsmiddelen in voedsel, voedergewassen en in de sierteelt. De biodiversiteit en residuen in het voedsel staan volop in de publieke aandacht. De wetenschappelijke benadering van de toelatingsbeoordeling van gewasbeschermingsmiddelen als basis voor het voldoen aan een wettelijke norm lijkt niet afdoende om die zorgen weg te nemen. Daarnaast leiden nieuwe wetenschappelijke inzichten over de effecten van werkzame stoffen op mens, dier en milieu tot meer en in een aantal gevallen strengere beoordelingscriteria voor werkzame stoffen van gewasbeschermingsmiddelen. Dit alles heeft geleid tot een steeds smaller gewasbeschermingsmiddelenpakket. Deze ontwikkelingen maken een adequate gewasbescherming steeds moeilijker en resistentie ligt op de loer. Telers hebben om die reden op korte termijn dringend behoefte aan vernieuwende maatregelen en middelen om ziekten, plagen en onkruiden te beheersen. Voor de langere termijn staan we voor de opgave om de Nederlandse land- en tuinbouw zo in te richten dat niet alleen de plant, maar ook de omgeving gezond blijft. Kortom, er is behoefte aan een transitie waarbij het denken vanuit gewasbescherming verschuift naar het centraal stellen van weerbare planten en teeltsystemen. Om dit te bereiken is een paradigmaverandering nodig.

Ambitie verduurzamen gewasbescherming

In 2030 is Nederland toonaangevend in de wereld op het gebied van duurzame gewasbescherming en is dit het business model waarmee Nederlandse telers en partijen in de keten zich op de internationale markt onderscheiden. Alle stakeholders en de Rijksoverheid zetten zich hier gezamenlijk voor in, zodat zowel de telers als de keten als geheel deze stap ook daadwerkelijk kunnen maken in de komende jaren. Hiertoe is blijvend economisch perspectief voor de spelers in de keten een vereiste en moeten er voldoende adequate maatregelen en gewasbeschermingsmiddelen beschikbaar zijn.

Gewasbescherming staat niet op zichzelf, maar is een onderdeel van de hele bedrijfsvoering van een ondernemer om duurzaam te telen. Er zijn directe relaties van gewasbescherming met (inter)nationale fytosanitaire regelgeving, bodembeheer, mest (bijvoorbeeld biostimulanten), biodiversiteit en natuur, grond- en oppervlaktewater en de afspraken die daarover al zijn gemaakt met betrekking tot de aanpak van de overschrijdingen van milieukwaliteitsnormen. Deze visie hanteert, net zoals de LNV-visie over kringlooplandbouw, 2030 als streefdatum. Dat laat onverlet dat er op tal van onderwerpen al concrete afspraken zijn gemaakt met andere jaartallen als einddatum. Deze afspraken blijven staan. Voorbeelden hiervan zijn de nota Gezonde Groei, Duurzame Oogst (GGDO, einddatum 2023) en de Kaderrichtlijn Water (KRW, einddatum 2027). Ook consumenten hebben wensen op het terrein van duurzaamheid, waar de retail en de land- en tuinbouw op inspelen.

In internationaal verband heeft Nederland zich gecommitteerd aan de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties met onder meer ambitieuze en specifieke doelen op het gebied van duurzame consumptie en productie (nr. 12), de aanpak van klimaatverandering (nr. 13) en herstel en behoud van biodiversiteit (nr. 15). Het SDG voor duurzame consumptie en productie heeft betrekking op gewasbescherming, omdat het beoogt chemicaliën en ander afval in de lucht, het water (grond- en oppervlaktewater) en de bodem te verminderen. Voor alle SDG's is

Toekomst gewasbescherming 2030, naar weerbare planten en teeltsystemen.

In 2030 bestaat de land- en tuinbouw in Nederland uit een duurzame productie met weerbare planten en teeltsystemen, waardoor ziekten en plagen veel minder kansen krijgen en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen zo veel mogelijk kan worden voorkomen. Daar waar gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt, is dit conform de principes van geïntegreerde gewasbescherming, nagenoeg zonder emissies naar het milieu en nagenoeg zonder residuen. Hiermee wordt tegelijkertijd een blijvend economisch perspectief voor de land- en tuinbouw gerealiseerd.

Visie gewasbescherming uitwerken naar drie strategieën

1. Plant- en teeltsystemen zijn weerbaar;
2. Land- en tuinbouw en natuur zijn met elkaar verbonden;
3. Nagenoeg zonder emissies naar het milieu en de gezondheid

Risicobeheersing

De zes elementen van een weerbaar systeem

Weerbaar gewas:

Weerbare rassen
brede resistentie tegen,
of tolerantie voor
ziekten en plagen

Weerbare planten
hoge weerstand en
een natuurlijk schild
van microbiële helpers

Weerbaar teeltsysteem
bodem, klimaat en om-
geving houden ziekten en
plagen op afstand

Slim en groen ingrijpen:

Tijdspecifiek
vroeg signalering door
optimale beschikbaarheid
en benutting van data
en informatie

Plaatsspecifiek
lokale, zo nauwkeurig
mogelijke beheersing
van ziekten en plagen

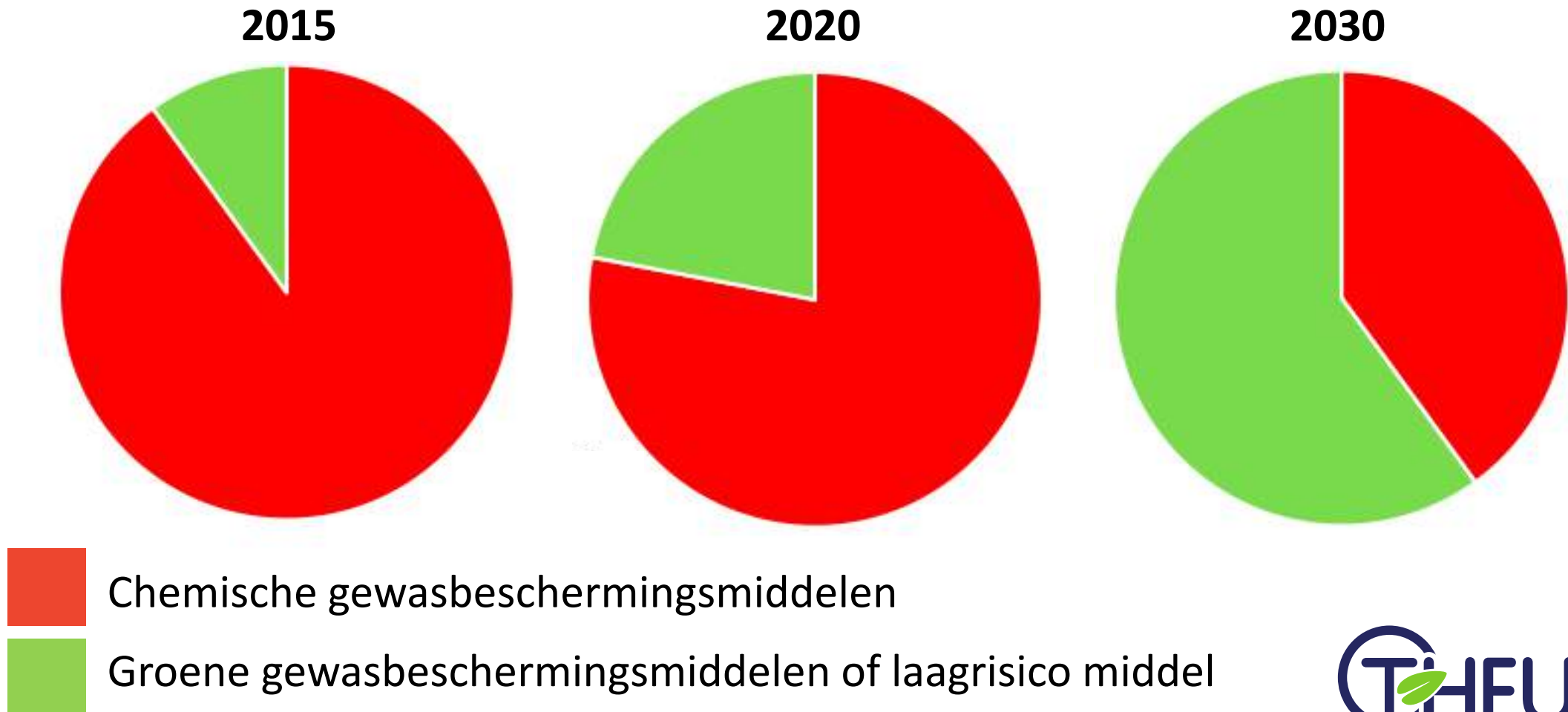
Minimale verstoring
gebruik van producten
en methoden die de
natuurlijke balans in
stand houden

Gewasbescherming 2020 - 2030

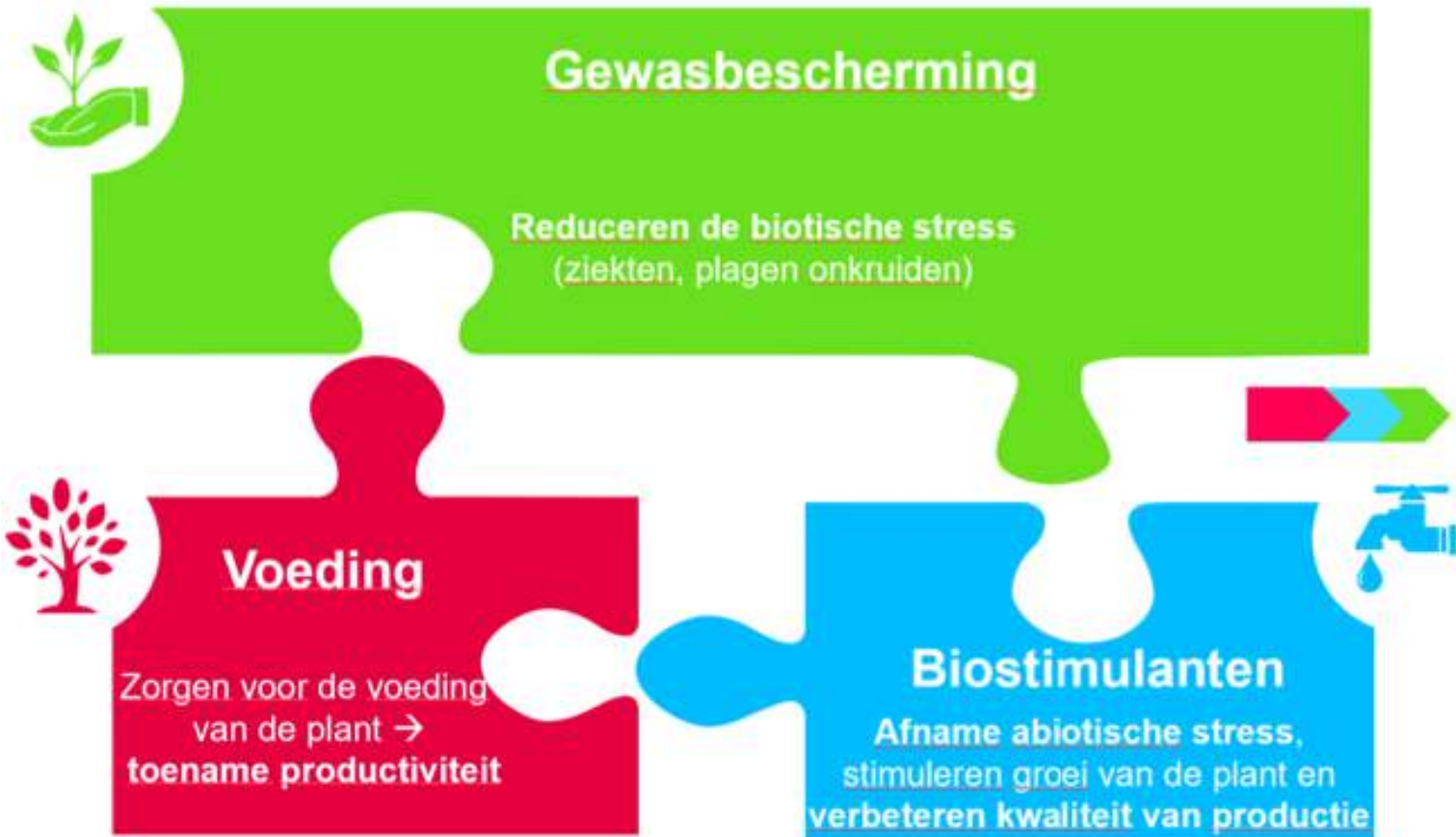
- 25% van de 300 stoffen verdwijnt (= 50% minder gewasbeschermingsmiddelen in 2025)
 - Door beleid/doelstellingen
 - Bovenwettelijke eisen en macht van de supermarkten
 - Fonds kleine toepassingen, NL-KUG
 - Consument en overheid

Aandeel groene GBM/laag risico middelen

Transitie gbm en bemesting

Gewasbescherming:

- Groen en/of laag risico
- Traditioneel (chemisch)

Biostimulanten:

- Stressreductie
- Vitaminepil

Voeding:

- Systeemaanpak
- Organisch

Visie gewasbescherming op hoofdlijnen uitwerken naar drie strategische doelen:

1. Plant- en teeltsystemen zijn weerbaar;
2. Land- en tuinbouw en natuur zijn met elkaar verbonden;
3. Nagenoeg zonder emissies naar het milieu en nagenoeg zonder residuen op producten.

Aandachtsgebieden

- Vullen en in- en uitwendig reinigen spuit-machines
- Erf en gebouwen
- Uit- en afspoeling van percelen
- Drift

Vullen en in- en uitwendig reinigen spuit-machines

Doel: 2027: nagenoeg geen emissies naar leefomgeving

Te bereiken door:

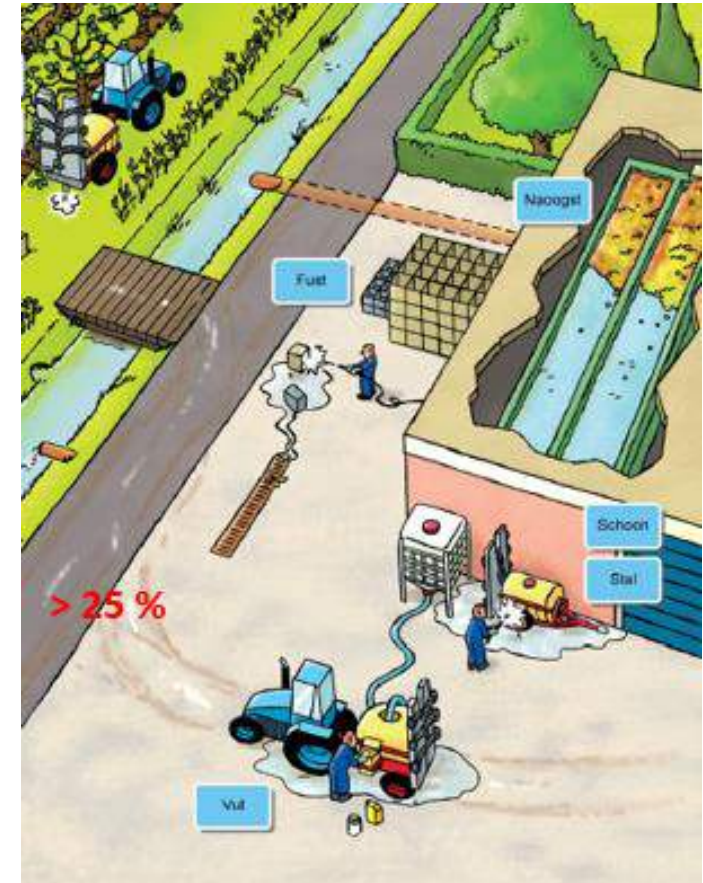
- gesloten vulsysteem voor vloeibare gewasbeschermingsmiddelen + opname in regelgeving (2024)
- stimuleren wasplaatsen voor uitwendig reinigen spuitmachines op erf + opname in regelgeving (2027)
- opstellen randvoorwaarden voor inwendig reinigen + opname in regelgeving (2027).

Erf en gebouwen

Doel: 2027: nagenoeg geen emissies van erf en gebouwen
(nagenoeg gesloten erf)

Te bereiken door:

- zuiveren afvalwater met gewasbeschermingsmiddelen dat vrijkomt op erf en in gebouwen
 - ontwikkelen zuiverings- en verwerkings installaties
 - ontwikkelen standaard water, toets- en beoordelingsmethode
 - minimum zuiveringsrendement vast stellen
 - opname in regelgeving
- ontwikkelen protocol voor vaststelling nullozing erf.

Drift

Doel: 2027 geen normoverschrijdingen, 2030 nagenoeg geen emissie (= 95% driftreductie)

Te bereiken door:

- huidige systematiek waaronder meetmethode, beoordelingsmethode tegen licht houden
- systematiek ontwikkelen voor vaststellen BBT voor vermindering drift met tenminste 95%
- Technieken/combinaties van technieken opnemen in regelgeving.

Opmerkingen:

- opkoopregeling overwegen van oude spuitmachines voor aankoop nieuwe apparatuur
- in BBT ook aandacht voor voorzieningen voor zaken als rij snelheid en spuitboomhoogte

Uit en afspoeling van percelen

Doel: 2027: geen normoverschrijdingen, 2030: nagenoeg geen emissie

Te bereiken door:

- voor bodemkwaliteit en uitspoeling percelen bepalen:
 - best practices
 - in te zetten instrumentarium
- Mogelijke beleidsmaatregelen verkennen (brede groene zones langs watergangen, zuiveren)
- ..

De nieuwe Energielijst voor de Energie Investeringsaftrek (EIA) en de Milieulijst voor de Milieuinvesteringsaftrek (MIA/Vamil) over 2020 zijn bekend.

De Energielijst en de Milieulijst 2020 zijn op een aantal punten gewijzigd. Er staan nieuwe investeringen op de lijsten, maar er zijn ook investeringen vervallen. Ook de voorwaarden zijn soms aangescherpt zoals bij de Maatlat Duurzame Veehouderij stallen.

Milieulijst

Op de nieuwe [Milieulijst](#) voor 2020 staan 52 nieuwe bedrijfsmiddelen die in aanmerking komen voor de Milieu-investeringsaftrek (MIA) en vervallen 23 bedrijfsmiddelen uit 2019. Hieronder de belangrijkste aandachtspunten:

De percentages binnen de Milieu-investeringsaftrek blijven in 2020 ongewijzigd. Afhankelijk van de categorie komt een investering of bedrijfsmiddel in aanmerking voor 13,5%, 27% of 36% investeringsaftrek. Het budget gaat wel omhoog naar €124 miljoen. Voor de Willekeurige afschrijving milieu-investeringen (Vamil) is wederom € 25 miljoen beschikbaar waarmee ook in 2020 tot 75% van milieu-investeringen kan worden afgeschreven. Hieronder een aantal mogelijkheden:

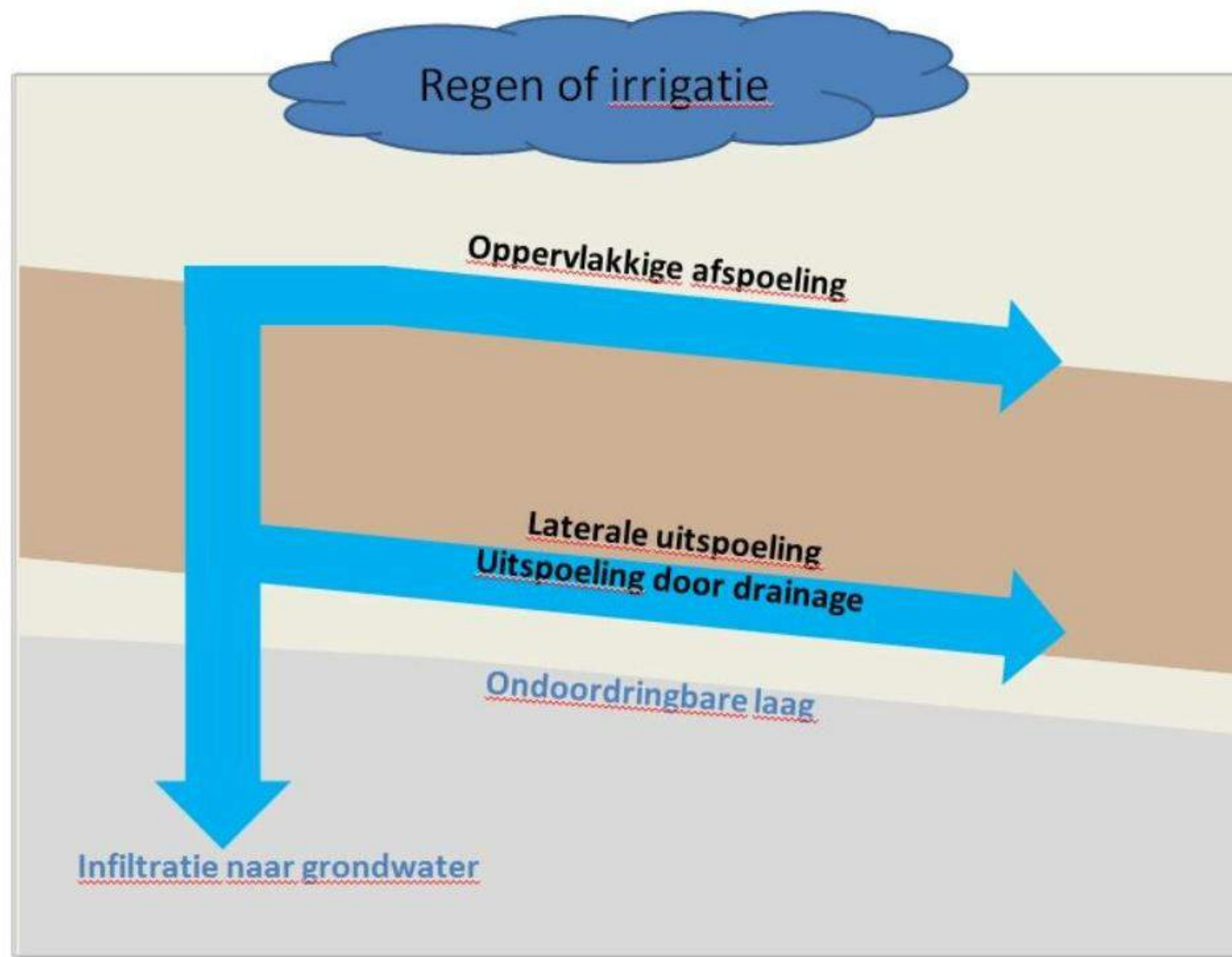
- Emissiearm erf bij een bedrijf in de akkerbouw-, veehouderij, bloembollen-, fruit of boomteelt
- GPS-nauwkeurig systeem voor lokale meting van klimaatgegevens
- Meetsensor voor gewasparameters
- Fertigatiesysteem (druppelirrigatiesysteem)
- Spuitmachine voor plaatsspecifieke toediening (met doponafhankelijk aansturing)
- Mechanische onkruidbestrijding met GPS systeem
- Bodemdrukverlagend bandensysteem in de open teelt
- Volautomatische fusten- of kistenreiniger met gesloten wassysteem
- Apparatuur voor lokale verwerking van landbouwgewassen
- Volautomatische optische sorteerinstallatie voor aardappelen of uien

Bron: Akkerbouw actueel 21 januari

Emissieroutes - Doelen

Emissie GBM door perceelsafspoeling

Maatregelen

Volume en intensiteit van regen → **verhoog waterbergend vermogen**

- Organisch stof gehalte bodem verhogen
- Niet kerende grondbewerking
- Rijpaden systeem
- Peil gestuurde drainage

- Bodemcondities

→ **voorkom barrières voor water**

- Hef storende lagen op
- Voorkom bodemverdichting
- Voorkom afspoeling door slomp

- Stroombanen

→ **bepaal kritische plaatsen**

- Door drempels op weg naar lagere gedeelten
- Begroeide bufferstroken

Emissie GBM door perceelsafspoeling

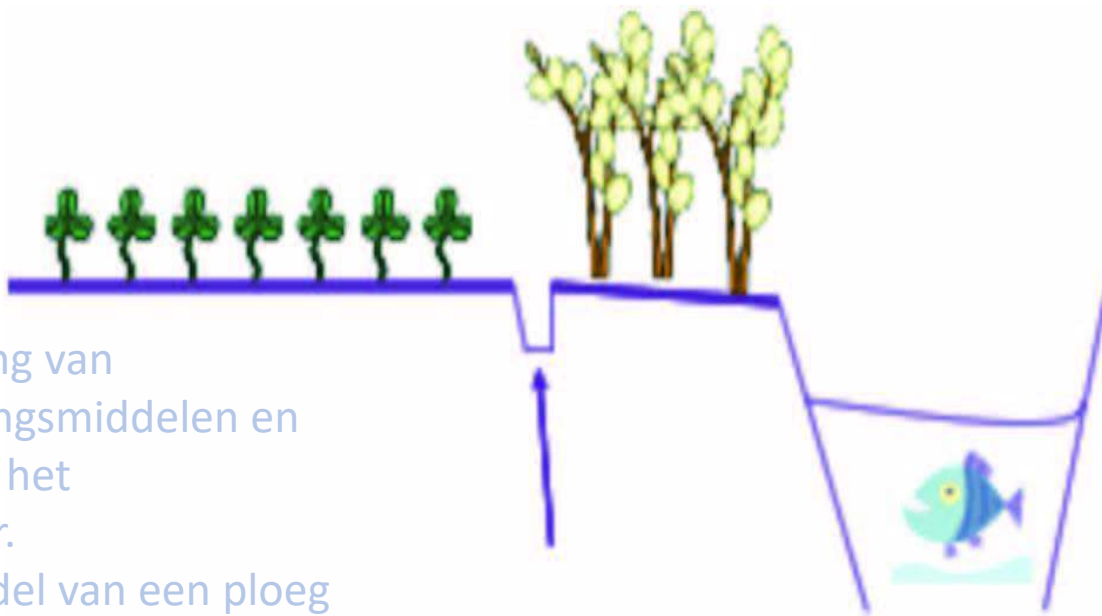
Lagunegreppel

Voordelen

- Minder uitspoeling van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen naar het oppervlaktewater.
- Aanleg door middel van een ploeg is goed uitvoerbaar.

Nadelen

- Het kost arbeid en onderhoud om de lagunegreppel te graven en onderhouden.
- De ruimte van de lagunegreppel kan productieruimte in beslag nemen.

De gloeilamp is niet
ontstaan door het continu
verbeteren van de kaars.

Programma

Welkom en opening

Henk de Vlieger

Gewasbescherming (aardappel, bieten, uien, graan)

[Jan Dingemans](#) (bieten)

[Kunard Strootman](#) (uien/graan)

[Ben Rommens](#) (aardappel)

Pauze

Spuitwater en druppelverbetering

Gjalt-Jan Feersma-Hoekstra

Plantgezondheid en plantweerbaarheid

Jacqueline Baar

Rinus Struik

Einde met hapje en drankje

Bedankt!

